



Peticijų komitetas

2021/2186(INI)

21.4.2022

NUOMONĖ

Peticijų komiteto

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2020 ir 2021 metais
(2021/2186(INI))

Nuomonės referentas: Mario Furore

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Peticijų komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. reiškia susirūpinimą dėl peticijų, kuriose išdėstyti diskriminacijos, ypač neįgaliųjų diskriminacijos, atvejai, jų darbuotojų ir socialinių teisių, taip pat teisės į prieinamą darbo vietą ir savarankišką gyvenimą pažeidimai; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad diskriminacija lieka viena rimčiausių nepriimtinių grėsmių pagrindinėms teisėms ir kad vietos jai nėra nė vienoje gyvenimo srityje; primena, kad ES grindžiama įvairove, pliuralizmu, tolerancija ir nediskriminavimu; pabrėžia, kad diskriminacija kenkia žmogaus orumui, gyvenimo galimybėms, klestėjimui, gerovei ir dažnai – saugumui; apgailestauja, kad Taryboje ir toliau blokuojamas pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (COM(2008) 0426) (horizontalioji Kovos su diskriminacija direktyva), ir ragina Komisiją rasti išeitį iš šios padėties pateikiant naują pasiūlymą dėl kovos su diskriminacija teisės akto, nesumažinant standartų, jeigu Taryba nepatvirtins 2008 m. parengto teksto; ragina valstybes nares veiksmingai kovoti su kiekvienu įtariamu diskriminacijos atveju ir juos spręsti tobulinant savo teises sistemas ir priimant griežtesnes priemones pagal ES teisę ir tarptautinius žmogaus teisių standartus, kad būtų užtikrinta aukščiausio lygio apsauga; pabrėžia, kad reikia tikslinių pastangų ES ir nacionaliniu lygmenimis siekiant kovoti su neįgaliųjų teisių pažeidimais;
2. palankiai vertina tai, kad, atsižvelgdama į Parlamento rekomendacijas, Komisija priėmė plataus užmojo 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategiją; dar kartą patvirtina, kad labai svarbu įgyvendinti siūlomas priemones ir toliau plėtoti nacionalines priemones siekiant užtikrinti, kad neįgalieji nebūtų nepalankioje padėtyje ir nebūtų diskriminuojami užimtumo, švietimo ir socialinės įtraukties požiūriu; mano, kad itin svarbu stiprinti veiksmus, kuriais siekiama pašalinti visas kliūtis, trukdančias neįgaliesiems visapusiškai ir lygiomis teisėmis dalyvauti visuomenės gyvenime, kad būtų visapusiškai gerbiamos jų pagrindinės teisės; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visos priemonės, kuriomis įgyvendinama 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija nacionaliniu ir ES lygmenimis, visapusiškai atitiktų JT neįgaliųjų teisių konvenciją;
3. ragina valstybes nares užtikrinti veiksmingą praktinį Tarybos direktyvos 2000/43/EB, įgyvendinančios vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės (Lygių rasių lygybės direktyva), įgyvendinimą ir užtikrinti veiksmingą Tarybos pamatinio sprendimo 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis (Pamatinis sprendimas dėl rasizmo ir ksenofobijos) vykdymą siekiant kovoti su nuolatine afrofobija, priešišku romams, antisemitizmu ir islamofobija; pabrėžia, kad valstybės narės turėtų pateikti arba persvarstyti nacionalines įtraukties strategijas, siekdamas užtikrinti, kad visiems žmonėms, nepriklausomai nuo jų rasės, etninės priklausomybės, religijos, lyties ar kitokio statuso, būtų suteikta teisė aktyviai dalyvauti socialiniame, ekonominiame, politiniame ir kultūriniame gyvenime; itin kritiškai atsiliepia apie tai, kad kai kurios valstybės narės nevisiškai ir neteisingai į nacionalinę teisę perkėlė Pamatinį sprendimą dėl rasizmo ir ksenofobijos; apgailestauja, kad Rasinės

lygybės direktyvos nuostatos visose valstybėse narėse vis dar nėra tinkamai įgyvendintos;

4. apgailestauja dėl to, kad Europoje vis dar nepakankamai įgyvendinamos pagrindinės moterų teisės; yra labai susirūpinęs dėl to, kad daugėja prieš moteris nukreiptų reakcijų; pakartoja savo tvirtą poziciją dėl lyčių lygybės užtikrinimo ir moterų teisių, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos teises, apsaugos; reiškia susirūpinimą dėl peticijų, kuriose išdėstyti diskriminacijos dėl lyties atvejai, skaičiaus, ypač dėl priemonių, kurios daro poveikį moterų teisėms, pvz., teisės į abortą ir smurto prieš moteris ir mergaites; ragina Komisiją skubiai imtis tolesnių veiksmų siekiant apsaugoti moterų teises ir ypač įgyvendinti Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) Europos lygmeniu priimant atitinkamus teisės aktus; ragina konvencijos dar neratifikavusias valstybes nars nedelsiant tai padaryti; apgailestauja dėl to, kad pandemijos metu padaugėjo nerimą keliančių smurto prieš moteris ir mergaites ir kitų formų smurto dėl lyties atvejų; yra labai susirūpinęs dėl kai kuriose valstybėse narėse priimtų teisės aktų, kuriais silpninamos moterų teisės ir lyčių lygybė; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl direktyvos dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje ir ragina ją patbulinti, kad jis tinkamai apimtų visų formų smurtą dėl lyties; pakartoja savo raginimą Komisijai į ES nusikaltimų sąrašą įtraukti smurtą dėl lyties;
5. pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti vaiko interesus, taip pat tarpvalstybinėse šeimos bylose; pabrėžia, jog svarbu, kad įvairios su vaikų globos bylomis susijusios nacionalinės ir vietos institucijos glaudžiai bendradarbiautų ir veiksmingai komunikotų; ragina valstybes nars priimti nediskriminacines su vaikais susijusių bylų stebėsenos ir vertinimo sistemas, pagal kurias būtų visapusiškai užtikrinamos vaiko pagrindinės teisės, visų pirma geriausių vaiko interesų principas; ragina valstybes nars gerbti vaikų teisę matytis su savo tėvais nepaisant dėl išskirtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, kilus pandemijai, valstybių narių taikomų ribojamųjų priemonių, jei tik tai nekelia pavojaus vaikų saugumui ir sveikatai;
6. atkreipia dėmesį į tai, kad ES ir jos valstybės narės turėtų veiksmingai kovoti su diskriminaciniu arba smurtiniu elgesiu ir veiksmais vaikų mokyklinio ugdymo ir vaikų iš mažumų šeimų dalyvavimo srityje, ypač tai pasakytina apie migrantų, pabėgėlių ir romų vaikus, tiek užtikrinamos teisės aktų vykdymą, tiek skatindamos tarpusavio supratimą bei socialinę sanglaudą; ragina valstybes nars rengiant standartinės mokymo programas struktūriškai atsižvelgti į pagarbą įvairovei, kultūrų tarpusavio supratimą ir žmogaus teises, įskaitant vaikų teises;
7. mano, kad LGBTIQ asmenims tenka atremti vienus didžiausių iššūkių, susijusių su pagrindinėmis teisėmis, ypač su teise į nediskriminavimą; yra labai susirūpinęs dėl ES pagrindinių teisių agentūros tyrimo apie LGBTIQ asmenų patirtį žmogaus ir pagrindinių teisių srityje, rezultatų, iš kurių matyti, kad pastaraisiais metais padaryta nedidelė pažanga ar jos visai nepadaryta; apgailestauja dėl didelių skirtumų tarp valstybių narių šiais klausimais; pabrėžia, kad asmens teisė į apsisprendimą dėl savo lyties, seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės yra neliečiama; apgailestauja, kad ES teisės aktais LGBTIQ asmenys saugomi nuo diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos tik užimtumo srityje; pabrėžia, kad, nepaisant pastaraisiais metais padarytos pažangos LGBTIQ asmenų socialinio pripažinimo srityje, LGBTIQ asmenų padėtis ES tebėra

kritiška, nes jie ir toliau yra diskriminacijos visose gyvenimo srityse taikiniai, įskaitant žodinius ir fizinius išpuolius, kurie tebėra iš esmės nematomi dėl neigiamų pasekmių baimės; yra labai susirūpinęs dėl priešiškos reakcijos į LGBTIQ asmenų teises bei priešiško požiūrio į juos ir dėl to, kad labai išplito neapykantą kurstančios kalbos, kurias dažnai skleidžia visuomenės veikėjai; griežtai smerkia prieš LGBTIQ asmenis nukreiptą retoriką ir „zonų be LGBT asmenų“ arba „zonų, kuriose nėra LGBT ideologijos“, paskelbimą;

8. reiškia susirūpinimą dėl to, kad 2021 m. „Rainbow Europe Map“, metinėje lyginamosios analizės priemonėje, kurią parengė Tarptautinės lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų asociacijos Europos regiono skyrius (angl. *ILGA-Europe*), buvo atkreiptas dėmesys į beveik visišką LGBTIQ asmenų žmogaus teisių sąstingį, ypač dėl LGBTIQ asmenų pripažinimo šeimos teisės aktuose Europoje; apgailestauja dėl to, kad vaivorykštės šeimos ir jų vaikai vis dar patiria diskriminaciją ES, įskaitant atvejus, kai dėl jų seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės, tėvų ar partnerių lytinių požymių atimamos jų teisės, kai jie naudojami pagrindine teise laisvai judėti ES; palankiai vertina svarbų 2018 m. birželio mėn. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą, priimtą *Coman* byloje, kurioje išaiškinta, kad sąvoka „sutuoktinis“, kaip apibrėžta ES teisės aktų dėl ES piliečių ir jų šeimos narių apsigyvenimo laisvės nuostatose, apima ir tos pačios lyties sutuoktinius; primygtinai ragina valstybes nares, nepripažįstančias tos pačios lyties asmenų partnerystės ir santuokos, iš dalies pakeisti savo nacionalinės teisės aktus, kad būtų sukurta teisinė sistema, kuria užtikrinamas tinkamas ESTT sprendimo įgyvendinimas; primygtinai ragina Komisiją nedelsiant pateikti pasiūlymus dėl naujų ES teisės aktų dėl abipusio tėvystės pripažinimo;
9. yra tvirtai įsitikinęs, kad Komisija turi pagerinti savo bendrą požiūrį į pabėgėlių, prieglobsčio prašytojų ir migrantų pagrindinių teisių apsaugą; pabrėžia, kad jie atstovauja vienai pažeidžiamiausių visuomenės grupių ir kad turi būti patenkinti jų pagrindiniai poreikiai; labai apgailestauja, kad keliose valstybėse narėse bet kokiomis priemonėmis vykdomas priverstinis grąžinimas tapo norma; pakartoja, kad reikia skubiai sukurti teisingą, veiksmingą ir humanišką prieglobsčio politiką ES, ir primygtinai ragina Komisiją dėti daugiau pastangų šioje srityje;
10. ragina Komisiją užtikrinti, kad pabėgėliams, migrantams ir prieglobsčio prašytojams būtų užtikrinta tinkama priėmimo ir apgyvendinimo sistema, taip laikantis pagarbos žmogaus orumui principo ir visapusiškai gerbiant jų pagrindines teises; prašo valstybių narių ir Komisijos bendradarbiauti siekiant užtikrinti pakankamą prieglobsčio prašytojų pagrindinių teisių apsaugą;
11. reiškia didelį susirūpinimą dėl Komisijos priimtų laikinų priemonių, kuriomis siekiama reaguoti į nepaprastą padėtį prie ES išorės sienos su Baltarusija ir kuriomis netiesiogiai remiama dabartinė priverstinio grąžinimo prie ES sienų praktika, todėl prieglobsčio prašytojai neturi galimybės gauti apsaugos;
12. susirūpinęs pažymi, kad dėl nuolatinės nelygybės ir sėkmingos pagrindinės infrastruktūros ir paslaugų teikimo politikos trūkumo padidėjo atotrūkis tarp romų bendruomenių ir plačiosios visuomenės, be kita ko, švietimo srityje, ir pablogėjo romų sąlygos tokiose svarbiuose srityse kaip užimtumas, sveikatos priežiūra ir aprūpinimas

būstu; apgailestauja, kad pirmajame ES romų integracijos nacionalinių strategijų plane padaryta nedidelė bendra pažanga; ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti visapusišką romų lygybę, įtrauktį ir dalyvavimą tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis;

13. pabrėžia, kad būtina siekti didesnės pažangos apsaugant pabėgėlių pagrindines teises, ypač atsižvelgiant į vis didesnį migrantų judėjimą; atsižvelgdamas į tai, primygtinai ragina Komisiją toliau plėtoti metodus, kuriais būtų užtikrinama pagarba pagrindinėms teisėms;
14. atsižvelgdamas į augantį diskriminacijos įvairiais pagrindais, visų pirma dėl asmens lyties, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, atvejų skaičių, ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų laikomasi ir paisoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija), pasinaudojant visomis numatytomis teisinėmis priemonėmis; ragina Komisiją ir Pagrindinių teisių agentūrą bendradarbiauti siekiant skatinti informavimą apie šią problemą ir užtikrinti, kad visi ES piliečiai būtų lygūs;
15. laikosi nuomonės, kad ypatingas dėmesys turėtų būti teikiamas Chartijos 21 straipsnyje įtvirtintam nediskriminavimo principui, ir pabrėžia, kad šios nuostatos turi būti deramai paisoma; todėl ragina Komisiją toliau plėtoti griežtą pagrindinių teisių padėties, ypač teisės į nediskriminavimą, kuri yra viena dažniausiai pažeidžiamų teisių, reguliaraus vertinimo mechanizmą;
16. ragina visapusiškai įgyvendinti teisės aktus ir taikyti griežtesnes sankcijas už bet kokią diskriminaciją dėl rasės, etninės ar socialinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, priklausymo tautinei mažumai, negalios, amžiaus, lyties, lyties raiškos, lytinės tapatybės, seksualinės orientacijos, lytinių savybių, gyventojų statuso arba sveikatos;
17. pabrėžia, kad COVID-19 pandemija atskleidė didelius valstybių narių sveikatos priežiūros, švietimo, užimtumo ir socialinės apsaugos sistemų pajėgumų ir pasirengimo trūkumus; yra tvirtai įsitikinęs, kad valstybės narės turi labai pagerinti savo sveikatos priežiūros, socialinės gerovės ir socialinės paramos sistemas, kad užtikrintų visapusišką paramą visiems, ypač labiau pažeidžiamiems asmenims, net ir krizės metu, ir taip tinkamai apsaugotų kiekvieno asmens sveikatos, ekonomines ir socialines teises; atkreipia dėmesį į tai, kad daugėja su sveikata susijusių peticijų, susijusių, be kita ko, su COVID-19 pandemijos plitimu per pastaruosius dvejus metus, darančiu poveikį sveikatos priežiūros prieinamumui, ypač lėtinėmis ligomis sergantiems pacientams; pabrėžia, kad lėtinėmis ligomis sergančių pacientų sergamumas COVID-19 yra aukštas; primena kritinę retosiomis ligomis sergančių pacientų padėtį daugelyje valstybių narių, įskaitant pacientus, sergančius mialginiu encefalomyelitu (lėtinio nuovargio sindromas), kuriems nesuteikiama diagnozė, tinkamas gydymas ir medicininė priežiūra;
18. pabrėžia, kad daugelio valstybių narių priimtoms priemonėms, susijusios su COVID-19 pandemija, kertasi su teisėmis ir laisvėmis, kurios užtikrinamos pagal Sąjungos teisinę tvarką, pvz., su laisvu asmenų judėjimu, įskaitant keliones, darbą ir mokslus ES ir šalių viduje, ypač ankstyvaisiais COVID-19 pandemijos laikotarpiais tūkstančiams judžių darbuotojų, įskaitant sezoninius ir tarpvalstybinius darbuotojus, visoje Sąjungoje, su saviraiškos ir informacijos laisve bei su teise į privatumą ir duomenų apsaugą, ypač visuomenės sveikatos ir priemonių, kurių imamasi siekiant ją apsaugoti, požiūriu;

pabrėžia, kad priemonės, kurių imamasi pandemijai suvaldyti, turi būti paremtos žmogaus teisėmis grindžiamu požiūriu ir būti būtinos, pagrįstos teisės aktais, laikinos ir proporcingos, užtikrinant visapusišką Chartijos taisyklių ir principų laikymąsi;

19. pažymi, kad apribojimai, nustatyti siekiant kovoti su pandemija, taip pat trukdė pilietinės visuomenės darbui; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės organizacijos atlieka svarbų vaidmenį padedant pagrindinių teisių pažeidimų aukoms, taip pat didinant informuotumą ir vykdant prevenciją; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti paramą pilietinei visuomenei ir patvirtinti priemones, kurios palengvintų jų darbą;
20. pabrėžia, kad ekstremalioji situacija neturi būti pasiteisinimas siekiant apeiti demokratinius teisėkūros proceso principus; ragina valstybes nares užtikrinti, kad visos nepaprastosios padėties atvejais priimtos išskirtinės priemonės būtų skaidrios ir kad jas priimant dalyvautų susiję asmenys, taip pat užtikrinti, kad visos neatidėliotinos priemonės būtų būtinos, griežtai proporcingos ir taikomos tik reikiamą laiką; ragina Komisiją toliau stebėti neatidėliotinas priemones, taikomas siekiant kovoti su pandemija, atsižvelgiant į ES pamatines vertybes, nustatytas Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje, įskaitant pagrindines teises, teisinės valstybės principą ir demokratiją; mano, kad Komisija turi visapusiškai ir skaidriai informuoti visuomenę apie visų neatidėliotinių priemonių, kurias valstybės narės priėmė pandemijos metu, vertinimų rezultatus;
21. apgailestaudamas atkreipia dėmesį į didelį skaičių peticijų dėl neatidėliotinių karantino priemonių, kurias ne viena valstybė narė priėmė kilus pandemijai ir kurias taikant galėjo būti apribotos piliečių teisės ir laisvės, pvz., saviraiškos ir informacijos laisvė, susirinkimų ir asociacijų laisvė bei judėjimo ir apsigyvenimo laisvė; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares veiksmingai spręsti su COVID-19 susijusios diskriminacijos, neapykantos retorikos ir rasizmo, nukreipto prieš etninių mažumų grupes, migrantus ir pabėgėlius arba iš migrantų kilusius žmones, klausimą;
22. pakartoja, kad kiekvienas turi teisę į mokslą, kaip įtvirtinta Chartijos 14 straipsnyje, ir pabrėžia, kad ši teisė turi būti užtikrinta visomis aplinkybėmis ir kiekvienam vaikui, įskaitant tuos, kurie priklauso pažeidžiamoms ir nepalankioje padėtyje esančioms grupėms; yra susirūpinęs dėl galimo mokyklų uždarymo COVID-19 pandemijos metu poveikio vaikų psichikos sveikatai ir ateičiai; ragina valstybes nares užtikrinti vienodą ir kokybišką švietimą visiems vaikams net ir krizės, pvz., pandemijos, metu; ragina valstybes nares keistis geriausia patirtimi šiuo klausimu;
23. pabrėžia, kad dėl neatidėliotinių priemonių, kurių imtasi daugelyje valstybių narių, fizinės galimybės gauti gydytojų ir sveikatos priežiūros paslaugų, įskaitant ligonines, buvo ribotos, neskubus medicininis gydymas, įskaitant chirurgines intervencijas, dažnai buvo atidėtas, o hospitalizuotų vėžiu sergančių pacientų skaičius smarkiai sumažėjo; ragina valstybes nares gerbti visų žmonių teisę į sveikatos priežiūrą;
24. pabrėžia, kad švietimo įstaigų uždarymas visose valstybėse narėse lėmė precedento neturintį perėjimą prie internetinio mokymosi, nors švietimo sistemoms trūko skaitmeninės infrastruktūros, mažiau nei 40 proc. pedagogų buvo pasirengę naudoti skaitmenines technologijas mokymo srityje¹, o daug mažas pajamas gaunančių namų

¹ Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, *TALIS 2018 Results*, „OECD Publishing“, Paryžius,

ūkių neturėjo prieigos prie kompiuterių; ragina valstybes nares gerbti teisę į mokslą ir nediskriminuoti vaikų iš mažas pajamas gaunančių namų;

25. pabrėžia, kad ribojamosios priemonės valstybėse narėse taip pat turėjo įtakos teismų ir teisminės sistemos veiklai;
26. atkreipia dėmesį į peticijas, susijusias su pandemija, kuriose kritikuojami kelionių apribojimai, ypač skirtingose šalyse gyvenančioms poroms, taip pat peticijas, kuriose keliama klausimai, susiję su tinkamos pažeidžiamoje padėtyje esančių darbuotojų apsaugos darbe trūkumu ir problemomis gaunant ES skaitmeninį COVID pažymėjimą COVID-19 infekcija persirgusiems asmenims; pabrėžia, kad svarbu laiku reaguoti į visus ES teisės nesilaikymo atvejus ir juos spręsti, užtikrinant aukščiausio lygio sveikatą ir saugą visose darbo aplinkose, taip pat privatų ir šeimos gyvenimą;
27. atkreipia dėmesį į tai, kad gauta daug peticijų, kuriose smerkiami nusikaltimai aplinkai, įskaitant nusikaltimus, turinčius tarpvalstybinį poveikį, susijusius, be kita ko, su neteisėta medienos ruoša, neteisėta prekyba atliekomis ir dempingu, neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais ir jų naikinimu, dėl kurių blogėja biologinės įvairovės sąlygos ir didėja miškų naikinimo, dirvožemio, vandens ir oro taršos mastas; pabrėžia, kad reikia skubiai stiprinti dabartinę ES teisinę sistemą, kuri yra ydinga dėl didelių apribojimų ir trūkumų, siekiant užtikrinti aukščiausią piliečių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį;
28. atkreipia dėmesį į Orhuso konvencijos preambulę dėl kiekvieno asmens teisės gyventi jo sveikatai ir gerovei tinkamoje aplinkoje ir Chartijos 37 straipsnį, kuriame patvirtinama, kad priemonės, kuriomis siekiama aukšto aplinkos apsaugos lygio ir aplinkos kokybės gerinimo, turi būti įtrauktos į Sąjungos politiką; atkreipia dėmesį į tai, kad labai padaugėjo su aplinka susijusių peticijų, ir pabrėžia, kad į visų politikos sričių sprendimų priėmimo procesą reikia skubiai įtraukti atitinkamus aplinkosaugos klausimus; primena savo rezoliuciją dėl ES biologinės įvairovės strategijos iki 2030 m. Gamtos gražinimas į savo gyvenimą², atsižvelgiant į tai, kad teisė į sveiką aplinką turėtų būti pripažinta Chartijoje, ir ragina imtis veiksmų šioje srityje; pažymi, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje numatyta tik netiesioginė teisė į sveiką aplinką apsauga skiriant sankcijas tik už aplinkos apsaugos pažeidimus, kuriais tuo pat metu pažeidžiamos kitos žmogaus teisės, jau pripažintos Europos žmogaus teisių konvencijoje; ragina Konvencijoje pripažinti natūralią gamtos ir ekosistemų vertę, atsižvelgiant į žmonių visuomenių ir gamtos tarpusavio ryšius, ir įtvirtinti teisę į saugią, švarią, sveiką ir tvarią aplinką, kaip savo 2021 m. rugsėjo mėn. rekomendacijoje ragino Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja; atkreipia dėmesį į ES piliečių susirūpinimą Parlamentui pateiktose peticijose dėl aplinkos sutrikdymo ir blogėjimo, taip pat į jų reikalavimus dėl teisės gyventi sveikoje aplinkoje ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais;
29. pakartoja, kad teisinė valstybė, žiniasklaidos laisvė ir veiksminga kova su korupcija yra

2019. Pagrindinis tyrimas (Tarptautinio standartizuoto švietimo klasifikatoriaus 2 lygmuo) atliktas 31-oje EBPO šalyje, įskaitant 22 ES valstybes nares (Austriją, Belgiją, Bulgariją, Kroatiją, Kiprą, Čekiją, Daniją, Estiją, Suomiją, Prancūziją, Vengriją, Italiją, Latviją, Lietuvą, Malta, Nyderlandus, Portugaliją, Rumuniją, Slovakiją, Slovėniją, Ispaniją ir Švediją).

² Priimti tekstai, P9_TA(2021)0277.

mūsų visuomenės pagrindas ir mūsų pagrindinės vertybės; pabrėžia, kad vis dėlto Sąjungoje nuolat pažeidžiami teisinės valstybės ir žiniasklaidos laisvės principai, taip pat dėl to plinta korupcija ir kad šių atvejų skaičius pandemijos metu netgi padidėjo;

30. reiškia susirūpinimą dėl grėsmės, kurią įvairių formų propaganda ir dezinformacija, įskaitant prieš skiepus nukreiptą propagandą, kelia žmonių gyvybei ir sveikatai, žodžio ir saviraiškos laisvei ir žiniasklaidos nepriklausomumui, ir dėl neigiamo poveikio, kurį jos gali turėti politinių debatų kokybei ir piliečių dalyvavimui demokratinėse visuomenėse; ragina Komisiją skatinti gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir investuoti į jo stiprinimą, aktyviai remti kokybišką žurnalistiką, skatinti duomenų apsaugą ir sukurti skaidresnę internetinę ekosistemą, kartu užtikrinant žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą;
31. reiškia susirūpinimą dėl tebevykstančių išpuolių prieš teismų nepriklausomybę kai kuriose ES valstybėse narėse; reiškia didelį susirūpinimą dėl neigiamų pokyčių tiek Vengrijoje, tiek Lenkijoje; yra susirūpinęs dėl to, kad Taryboje nepasiekta pažangos vykdant procedūras pagal 7 straipsnį;
32. dar kartą patvirtina savo apgailėstą dėl veiksmingo Chartijos taikymo srities apribojimo dėl siauro jos 51 straipsnio aiškinimo; primena, jog piliečių lūkesčiai neapsiriboja siauru Chartijos aiškinimu ir kad reikėtų siekti užtikrinti, kad šios teisės būtų kuo veiksmingiau įgyvendinamos; pakartoja savo raginimą apsvarstyti galimybę išplėsti 51 straipsnio aiškinimą už Sąjungos teisės taikymo srities ribų arba jį visiškai išbraukti, kaip nurodyta ankstesnėse rezoliucijose³; pabrėžia, kad nacionaliniai parlamentai yra labai svarbūs propaguojant ir ginant Chartijoje įtvirtintas teises savo teritorijose; ragina valstybes nares rengiant teisės aktus visapusiškai laikytis Chartijos principų ir užtikrinti, kad jų nacionaliniuose įstatymuose būtų laikomasi aukščiausių pagrindinių teisių apsaugos standartų; mano, kad tarpparlamentinis Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų bendradarbiavimas klausimais, susijusiais su Chartijos taikymu, gali pagerinti Chartijos laikymąsi;
33. pabrėžia, kad Chartijos taikymas teismo salėse gali padėti užtikrinti, kad Chartija taptų aktuali žmonių gyvenimui; apgailėstauja, kad nacionalinių teisingumo specialistų žinios apie Chartiją tebėra menkos⁴ ir tai gali prisidėti prie netinkamo pagrindinių teisių taikymo; ragina Komisiją ir valstybes nares didinti teisės specialistų mokymą Chartijos klausimais;
34. primena, kad fizinių asmenų apsauga tvarkant jų asmens duomenis turėtų būti pagrindinė teisė; įspėja, kad nors Bendrajame duomenų apsaugos reglamente numatyti būdai, kaip apsaugoti savo asmens duomenis ir, be kita ko, privatumą, padaromi duomenų pažeidimai, dėl kurių pažeidžiamas konfidencialumas, prieinamumas ir neliečiamumas, taip pat kyla pavojus arba didelis pavojus asmenų teisėms ir laisvėms; primygtinai ragina Komisiją ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną toliau stengtis prižiūrėti, kaip atsakingi subjektai įgyvendina tinkamas technines ir

³ 2014 m. vasario 27 d. rezoliucija dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje (2012 m.), OL C 285, 2017 8 29, p. 112.

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pagrindinių teisių chartijos taikymo ES stiprinimo strategija“ (COM(2020)0711).

organizacines priemones, kad būtų išvengta duomenų apsaugos pažeidimų;

35. primena, kad saviraiškos laisvė, teisė turėti savo nuomonę ir gauti bei skleisti informaciją ir idėjas yra pagrindinė teisė; reiškia susirūpinimą dėl melagingos ar manipuliuojamos informacijos kūrimo, sklaidos ir plėtimo naudojant skaitmenines technologijas politiniams, ideologiniams ar komerciniams motyvams; pažymi, kad tokie veiksmai turi tiesioginį ardomąjį poveikį mūsų visuomenei ir gali turėti rimtų pasekmių demokratijai ir žmogaus teisėms; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares pradėti iniciatyvas, kuriomis būtų raginama imtis daugialypių ir įvairių suinteresuotųjų subjektų atsakomųjų veiksmų siekiant kovoti su dezinformacija, stiprinti laisvos, nepriklausomos ir įvairios žiniasklaidos vaidmenį, investuoti į žiniasklaidą ir skaitmeninį raštingumą, įgalinti asmenis ir atkurti visuomenės pasitikėjimą;
36. reiškia susirūpinimą dėl to, kad nukentėjusieji nepraneša apie visus neapykantos nusikaltimus dėl nepakankamų apsaugos priemonių ir dėl to, kad valstybių narių valdžios institucijoms nepavyksta tinkamai iširti neapykantos nusikaltimų ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn; ragina Tarybą tęsti Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų vertinimą ir nedelsiant oficialiai pranešti Parlamentui apie savo vieningą sprendimą;
37. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl tarpinstitucinės Europos skaitmeninių teisių ir principų deklaracijos, kuri yra atskaitos taškas Europos skaitmeninei pertvarkai ir Europos pirmavimui skaitmeninės politikos srityje; primena, kad Chartija priimta tuo metu, kai skaitmeninė ekonomika nebuvo suprantama taip, kaip šiuo metu; todėl mano, kad pastangos apsaugoti mūsų piliečius skaitmeninėje erdvėje buvo išdėstytos daugybe pavienių pasiūlymų, rezoliucijų ir teisėkūros procedūra priimamų aktų; ragina parengti Europos skaitmeninių teisių chartiją, kurioje būtų ginamos ES teisės skaitmeniniame amžiuje ir žmogaus teise pripažįstama, *inter alia*, prieiga prie interneto;
38. Pabrėžia, kad pagrindinės teisės, demokratija ir teisinės valstybės principas yra viena kitą sutvirtinančios vertybės, kurias pamynus Sąjungai gali kilti sisteminė grėsmė; mano, kad tyčinis teisinės valstybės padėties blogėjimas Lenkijoje ir Vengrijoje labai kenkia piliečių gebėjimui visapusiškai naudotis Chartijoje nustatytais pagrindinėmis teisėmis; reiškia susirūpinimą dėl to, kad kai kuriose kitose valstybėse narėse daugėja teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių pažeidimų;
39. yra labai susirūpinęs dėl sekimo technologijų naudojimo siekiant pažeisti žmogaus teises, kaip paaiškėjo iš neseniai atskleistos informacijos apie NSO „Pegasus“ skandalą, kuriuo patvirtinta, kad šnipinėjami, *inter alia*, žmogaus teisių gynėjai ir žurnalistai; pabrėžia, kad itin svarbu priimti veiksmingesnes nacionalines ir tarptautines taisykles šioje srityje, siekiant užtikrinti visapusišką pilietinės visuomenės organizacijų, žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų ir kitų asmenų, nukentėjusių nuo kibernetinio sekimo ir kišimosi, apsaugą ir saugumą.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	21.4.2022
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 25 -: 4 0: 4
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Alex Agius Saliba, Alviina Alametsä, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Gianna Gancia, Ibán García Del Blanco, Alexis Georgoulis, Vlad Gheorghe, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Emil Radev, Sira Rego, Frédérique Ries, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Kosma Złotowski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Mario Furore, Maite Pagazaurtundúa

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

25	+
NI	Mario Furore
PPE	Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Stelios Kypouropoulos, Dolors Montserrat, Emil Radev
Renew	Vlad Gheorghe, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Yana Toom, Michal Wiezik
S&D	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Ibán García Del Blanco, Cristina Maestre Martín De Almagro, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Sira Rego
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Margrete Auken, Eleonora Evi

4	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Złotowski
NI	Francesca Donato

4	0
ID	Markus Buchheit, Gianna Gancia
PPE	Radan Kanev, Loránt Vincze

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė